

Provincie Noord Holland

T.a.v. leden van Provinciale Staten, college van Gedeputeerde Staten, commissaris van de Koning en betrokkenen.

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

9 maart 2021

Onderwerp: Maatschappelijk draagvlak en participatie bij zonnepanelenpark bij Zwanenburg, wassen neus?

Geachte leden van Provinciale Staten, geacht college van Gedeputeerde Staten, geachte commissaris van de Koning, geachte betrokkenen,

De energietransitie en de kritische geluiden over de huidige aanpak ten aanzien van maatschappelijk draagvlak, participatie en het doorduwen van initiatieven zijn momenteel dagelijks in het nieuws. Deze onvrede speelt ook rondom het initiatief van De Groene Energie Corridor (DGEC) die met een meer dan 100 hectare groot zonnepanelenpark vlakbij Zwanenburg één van de grootste zon-op-landinitiatieven van Nederland wil gaan realiseren.

Gemeente Haarlemmermeer en DGEC hebben recentelijk de provincie gevraagd dit specifieke gebied aan te wijzen als stimuleringsgebied waardoor de kans voor DGEC op groen licht groter wordt.

In deze brief lichten wij toe waarom de provincie dit ons inziens echter NIET zou moeten doen en dat de vereiste wettelijke grondslagen ontbreken.

Maatschappelijk draagvlak

- Er is geen aantoonbaar maatschappelijk draagvlak voor een 100 ha groot zonnepanelenpark van DGEC.
- In twee weken tijd zijn meer dan **1300 tegenstemmen** geteld en de tegenstemmen blijven binnenstromen.
- Tegenstanders van het initiatief geven aan tegen de omvang en locatie van dit initiatief te zijn. Ze vrezen ook voor mogelijke gezondheid- en (vlieg)veiligheidsrisico's, die tot nu toe niet door aantoonbaar, onafhankelijk gebied gerelateerd onderzoek zijn uitgesloten.
- Zo'n vier jaar geleden waren er circa 1200 inwoners van Zwanenburg, Halfweg en Boesingheliede tegen een initiatief (Energy Park Zwanenburg /EPZ) van dezelfde omvang en dezelfde initiatiefnemers. Inwoners zeggen nu: *'we hebben hier toch al nee tegen gezegd, het is toch bekend dat wij dit niet willen?'* en voelen zich absoluut niet serieus genomen.

Oneigenlijke aanpassing zoekgebied

- Het oorspronkelijke zoekgebied voor zon-op-land in gemeente Haarlemmermeer was tot 14 mei 2020 een carré van meer dan 1000 hectare ten zuiden van de A9, tussen de 4e en 5e baan van Schiphol: het zogenoemde zonnecarré. Dit gebied kreeg de voorkeur van de beleidsmakers en verantwoordelijke wethouders en is tevens als

voorkeur van de burgers uit de bus gekomen naar aanleiding van een aantal door de gemeente georganiseerde participatiesessies eind 2019.

- Op 14 mei 2020 echter is dit gebied middels een amendement van de gemeenteraad Haarlemmermeer gewijzigd naar het huidige zoekgebied waardoor precies de ruimte ontstond voor het initiatief van DGEC. In de bijlage vindt u het betreffende amendement.
- De aanpassing van het zoekgebied is tot stand gekomen door een flinke lobby van DGEC richting de gemeenteraad, dit werd beaamd tijdens de raadsessies van 7 en 14 mei 2020.
- En dat terwijl er een zoekgebied van meer dan 1000 hectare aanwezig is en er nog voldoende tijd is tot 2030-2050 om de doelen te halen.
- Van een mogelijke toevoeging van dit gebied ten noorden van de A9 had, tot 14 mei 2020, echter niemand weet en hier heeft dan ook niemand over kunnen meedenken en/of participeren.
- Wethouder Sedee van gemeente Haarlemmermeer heeft vorig jaar mei ook aangegeven dat er met deze handelswijze volledig voorbij werd gegaan aan het creëren van maatschappelijk draagvlak en dat zij dit ruimtelijk gezien niet uit kon leggen.
- Het is begrijpelijk dat de gemeente Haarlemmermeer deze 100 ha zonnepanelen op een presenteerblaadje graag in ontvangst wil nemen zodat hun doelen snel en gemakkelijk behaald worden. Maar welke belangen zijn hierbij afgewogen?
- Het amendement is willekeurig. Er is geen juiste juridische grondslag aangevoerd en de betrokken belangen zijn niet meegenomen. Aangezien de gemeente op deze wijze meent een niet definitief bepaald zoekgebied toch te moeten amenderen, kan niet anders worden uitgelegd, dan het opzettelijk passeren van de toepasselijke besluitvormingsprocessen, waarbij voor inwoners van Zwanenburg, Halfweg en Boesingheliede niet te bepalen en niet met de omwonenden besproken andere gemeentelijke belangen een rol spelen.
Alleen al op deze grond kan besluitvorming met betrekking tot het zonnepanelenpark niet plaatsvinden.

Zwaar gehinderd gebied

- Inwoners van Zwanenburg, Halfweg en Boesingheliede wonen in een zwaar gehinderd gebied. Met twee vliegbanen over de dorpen, ingesloten door 3 snelwegen, een rioolwaterzuivering die nog gaat uitbreiden en oprukkende industrie/bebouwing in de Lutkemeer en het Westelijk Havengebied.
- Het enige groen wat nog aanwezig is, is het noordelijk agrarisch kerngebied, liggend in de voormalige bufferzone. Deze buffer staat nu flink onder druk. Belast dit zwaar gehinderde gebied niet nog meer!
- Dit gebied is net als 4 jaar geleden, toen de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Ordening (PARK) nog aangaf dat er geen zonneakkers in bufferzones moesten komen, nog steeds zwaar gehinderd, nog meer zelfs zoals wij hierboven hebben uitgelegd.
- Als hier 100 hectare zonnepanelen komen te liggen met bijbehorende infrastructuur geeft dit onherroepelijk een industrieel karakter, voor 25 jaar!. Wat namelijk niet op de animaties en 'artist impressions' van DGEC te zien is zijn de 360-480 transformatorhuisjes ter grootte van een zeecontainer die alleen al in het 60 hectare grote deel komen te staan.

- De Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) heeft vervolgens ook nog uitgesproken dat er mogelijk nog gronden van de provincie en Rijkswaterstaat betrokken kunnen worden waardoor er zelfs meer dan 160 hectare zwart oppervlak ontstaat. Wij hebben hierop gereageerd richting de ARO, zie de bijlage.
- De grond in de Haarlemmermeer is voor een flink deel in gebruik door Schiphol. Het oorspronkelijke zoekgebied van de gemeente ligt voornamelijk naast en tussen de Zwanenburgbaan en Polderbaan. Hier ligt veel Schipholterrein. Schiphol laat weinig tot niets van zich horen, iets wat wij zeer teleurstellend vinden. Ook de gronden rondom het Schipholterrein en soms wel in beheer of eigendom van Schiphol zijn verder van dorpskernen af en beter geschikt voor gebruik voor zonnepanelen op land. Wij vragen u dan ook aan te sturen op gebruik van die gronden die bij gebruik het landschap het minst zullen aantasten en aanwezige landbouwgrond zoveel mogelijk intact te laten (volgens de zonneladder!)
- Wie garandeert ons dat dit 'lokale' zonnepanelenpark niet over een (paar) jaar wordt doorverkocht aan een (buitenlandse) investeerder en nog verder wordt uitgebreid zoals nu in Vlagtwedde gebeurt? Dan blijft er van het landschap rondom Zwanenburg echt niets over en kunnen we terecht spreken van leven in een 'sloopzone'. Wil de provincie dit gebied wel of niet leefbaar houden?

Participatie en communicatie vanuit DGEC

- De communicatie en 'participatie' pogingen van de initiatiefnemers zijn ronduit bedroevend. Heel veel omwonenden wisten tot voor kort van niets en van adequate verslaglegging is geen sprake.
- In een poll uitgevoerd door een dorpsbewoner (december 2020) gaven 262 van de 294 deelnemers aan niet goed geïnformeerd te zijn.
- Ook hebben slechts een handje vol inwoners kunnen 'participeren'. Deze participatie was daarbij zeer sturend en betrof enkel landschappelijke inpassing. Voor een volledig overzicht en tijdslijn zie onze website: <https://geenmegazonnepanelenparkzwanenburg.nl/communicatie-de-groene-energie-corridor/>.
- Dit geldt overigens ook voor de peiling zon- en windenergie die de gemeente Haarlemmermeer heeft uitgezet.
- Alleen na aandringen vanuit de gemeente en een dorpsgenoot heeft DGEC contact gezocht met onze kerngroep maar steeds nadat er al belangrijke stappen in het proces waren ingezet dan wel besloten. Van openheid en transparantie is geen sprake.

Overige kritische punten

- De mogelijke negatieve gezondheids-, (vlieg)veiligheids-, en milieueffecten zijn onvoldoende onderzocht door onafhankelijke partijen. En er zal aangetoond moeten worden dat dit initiatief geen extra risico's en schade met zich meebrengt.
- In ieder geval dient de aanwijzing van een gebied voor de realisatie van een zonnepanelenpark, waarbij landbouwgebied wordt opgeofferd te voldoen aan de eisen van Het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (zie het Urgenda dossier) en zeker ook aan:

- 'General principles' behorende bij het Brundtland-rapport 'Our Common Future', vastgesteld door de Algemene Vergadering van de VN 11 december 1987, Res. 42/187.
All human beings have the fundamental right to an environment adequate for their health and well-being,
 - World Health Organization, European Charter on Environment and Health, 1990, verklaring aangenomen door 29 Europese landen en de Commissie van de EG.
Every individual is entitled to an environment conducive to the highest attainable level of health and wellbeing,
 - Verklaring van Rio de Janeiro van 13 juni 1992, UN Doc.A/Conf. 151/5.
Human beings are at the centre of concerns for sustainable development. They are entitled to a healthy and productive life in harmony with nature;
mede met verwijzing naar de EU richtlijnen (Strategische Milieu Beoordeling Richtlijn (SMB)) en het verdrag van Aarhus.
- Het is niet uit te leggen dat er overal in de gemeente Haarlemmermeer immense gebouwen verschijnen zonder zonnepanelen op het dak.
Je verwacht, met oog op de zonneladder waar zon-op-land de laatste trede is, dat er op z'n minst op alle nieuwe (grote) daken verplicht zonnepanelen moeten worden gelegd. Kan gemeente Haarlemmermeer laten zien wat zij gedaan heeft om aan de eisen van de zonneladder uit haar eigen beleid te hebben voldaan?
 - Hoeveel effort is erin gestoken om eerst in het oorspronkelijke zoekgebied de gewenste hectares te realiseren? GEEN, want het zoekgebied is bij voorbaat al aangepast!
 - LTO Nederland is een voorstander van het behoud van landbouwgronden in dichtbevolkte gebieden om de omgeving groen en leefbaar te houden. De gemeente wijst nu juist deze landbouwgronden aan als stimuleringsgebied terwijl meer dan de helft van de Nederlanders geen zonnepanelen wil op landbouwgrond. Dat blijkt uit een onderzoek onder ruim 1.500 Nederlanders, dat is uitgevoerd door DirectResearch in opdracht van LTO Nederland.
 - Wij voorzien forse planschade door waardedaling van grond en huizen in het hele gebied, terwijl volstrekt onduidelijk is of de gemeente met deze grote financiële last rekening heeft gehouden. Niet uitgesloten kan worden dat de gemeentelijke lasten voor de bewoners aanzienlijk zullen stijgen en zij dan indirect het onbewoonbaar worden van hun leefomgeving zullen moeten financieren.
 - Er wordt momenteel een zeer eenzijdig en te positief beeld geschetst van dit initiatief, ook door de gemeente die tot nu toe weinig kritisch is. Voor kritische geluiden lijkt helemaal geen ruimte. Als burger wordt je slecht tot niet geïnformeerd en zit je niet, of altijd te laat aan tafel. Wij missen hier hoor en wederhoor.
 - Het is gemeente(raad) Haarlemmermeer die het zoekgebied heeft aangepast en straks ook moet oordelen of DGEC voldoet aan de eisen van participatie en lokaal eigenaarschap. **Slager keurt zijn eigen vlees?** Dit zou door een onafhankelijk orgaan moeten gebeuren en dit speelt nu in heel Nederland.
 - Wij willen er bij u op aandringen te bewaken dat provincie en gemeente participatie en het daadwerkelijk verkrijgen van maatschappelijk draagvlak echt inhoudelijk beoordeeld en niet als punten op 'afvinklijstjes'. "De kwaliteit van de uitvoering bepaalt tenslotte de geloofwaardigheid van de overheid" (Tjeenk Willink).

Tot slot

Het verzoek van de gemeente om dit deel van het zoekgebied aan te wijzen als stimuleringsgebied is onvoldoende onderbouwd en mist essentiële feitelijke en juridische grondslagen.

Het lijkt er vooralsnog op dat de gemeente Haarlemmermeer voornemens is dit initiatief kosten wat kost toch door te laten gaan omwille van de kWh en om een statement te maken. Maatschappelijk draagvlak en 'participatie' blijken dan helaas een echte wassen neus. Het beeld van een onbetrouwbare overheid wordt daarmee versterkt.

Wij hopen van harte dat u zal besluiten dit laatste stuk groen ook echt als groen Bijzonder Provinciaal Landschap te behouden en de leefbaarheid in Zwanenburg en omstreken niet op het spel zet omwille van slechts één belang.

Met vriendelijke groet namens de Kerngroep geen MEGA zonnepanelenpark Zwanenburg,

Sandra Pfeiffer

Rob Smit

Voor meer informatie:

www.geenmegazonnepanelenparkzwanenburg.nl

Bijlagen:

Amendement beleid zonneakkers Haarlemmermeer

Brief aan Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling

Flyer